

R. T.

O Towarzystwie Przyjaciół Książki i pierwszym sympozjum bibliofilskim

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 18/2, 433

1973

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

O TOWARZYSTWIE PRZYJACIÓŁ KSIĄŻKI I
PIERWSZYM SYMPOZJUM BIBLIOFILSKIM

Towarzystwa skupiające bibliofilów zaczęły organizować się w końcu XIX stulecia. Znaczniejszy rozwój polskich organizacji bibliofilskich nastąpił dopiero po roku 1921. Powstały m.in. towarzystwa w Krakowie, Warszawie, Lublinie i Toruniu. Wydawano czasopisma „Exlibris” i „Silva Rerum”, opublikowano wiele pięknych druków bibliofilskich, organizowano zjazdy (początkowo wspólnie ze zjazdami bibliotekarzy). Działalność tę przerwała II wojna światowa. Po wojnie dopiero od 1957 r. powstała atmosfera sprzyjająca dla ruchu bibliofilskiego. Wśród kilku działających obecnie w Polsce tego typu organizacji największą jest — licząc ponad 300 członków — Towarzystwo Przyjaciół Książki.

Powstało ono w 1958 r. w Warszawie z inicjatywy grupy literatów, dziennikarzy, bibliotekarzy i pracowników nauki zainteresowanych sprawami książki¹. Początkowo działalność Towarzystwo ograniczało do terenu Warszawy. Jednak od zmiany statutu w 1969 r. powstały oddziały: Warszawski, Krakowski, Śląski (w Katowicach) i Wrocławski. Nowy statut Towarzystwa głosi m.in., że jest ono organizacją społeczną mającą na celu rozbudzenie w społeczeństwie zamiłowania do czytelnictwa oraz do umiejętnego i możliwie twórczego zbierania książek, sprawowanie opieki nad książką zabytkową i księgozbiórami, troskę o podnoszenie poziomu estetycznego, typograficznego i edytorskiego polskich wydawnictw, a także tworzenie więzi pomiędzy miłośnikami książki i planowy rozwój ruchu bibliofilskiego. Prezesem Towarzystwa (obecnie Prezesem Zarządu Głównego) jest — od chwili założenia — prof. Mieczysław Brahmer.

Towarzystwo posiada prawa wydawnicze. Wśród opublikowanych przez nie druków bibliofilskich znajduje się *Droga do filozofii* Władysława Tatarkiewicza². Ukazuje się także powielany biuletyn *Komunikat Towarzystwa Przyjaciół Książki*.

Warszawski Oddział TPK (którego prezesem jest Janusz Odrowąż-Pieniążek) organizuje prelekcje, dyskusje, wystawy oraz utrzymuje kontakt z bibliotekami i ruchem wydawniczo-księgarskim³.

Dużą, o zasięgu krajowym, imprezą było zorganizowane w dniach 25 i 26 listopada 1972 r. przez Zarząd Główny TPK, przy współpracy i w lokalu Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza w Warszawie I Sympozjum Bibliofilskie. Zasadniczym jego celem było określenie miejsca i zadań bibliofilstwa we współczesnym społeczeństwie. Sympozjum zgromadziło ok. 80 osób — m.in. przedstawiciele wszystkich oddziałów TPK, Instytutów Bibliotekoznawstwa uniwersytetów w Warszawie i we Wrocławiu, Ministerstwa Kultury i Sztuki, Ministerstwa Oświaty i Wychowania, Zjednoczenia Księgarstwa, Stowarzyszenia Księgarzy Polskich, Biblioteki Narodowej itd. Wygłoszone zostały na nim następujące referaty: *Bibliofilstwo — próba nowej definicji* (doc. Ksawery Świerkowski), *Funkcja społeczna bibliofilstwa* (Józef Chudek), *Zagadnienia książki muzealnej na przykładzie zbiorów Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza w Warszawie* (mgr Halina Natuniewicz).

R. T.

¹ Z członków założycieli wymienić można np. prof. Juliana Krzyżanowskiego oraz Juliusza Wiktora Gomulickiego. Spośród historyków nauki duże zasługi dla zorganizowania bibliofilów wrocławskich położył prof. Bolesław Olszewicz. Członkiem Oddziału Krakowskiego jest prof. Kazimierz Maślankiewicz.

² Warszawa 1968, Towarzystwo Przyjaciół Książki ss. 48, nłb. 3.

³ Można wymienić np. zorganizowaną przez Oddział Warszawski w 1972 r. interesującą dyskusję poświęconą *Encyklopedii wiedzy o książce*, prelekcję doc. K. Świerkowskiego *W setną rocznicę I tomu „Estreichera”* oraz czynną od 26 listopada do 3 grudnia 1972 r. w Pałacu Rzeczypospolitej *Jedenastą Wystawę Bibliofilską*.